

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
DIREKCIJE ZA IMPLEMENTACIJU PROJEKTA CIPS
ZA 2004. GODINU

Sarajevo, jul 2005. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	REVIZIONI IZVJEŠTAJ	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja	4
3.	Sistem internih kontrola	5
4.	Nalazi i preporuke	6
4.1.	Upravljanje i rukovođenje	6
4.2.	Prihodi od izdavanja dokumenata	7
4.3.	Planiranje i izvršenje budžeta	7
4.4.	Rashodi	9
4.5.	Stalna sredstva Projekta	10
4.6.	Programi posebnih namjena	11
4.7.	Informacioni sistem	11
5.	KORESPONDENCIJA	11
6.	Rezime	12

I MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2004. godine u **Direkciji za implementaciju Projekta CIPS** (u daljem tekstu : Direkcija). Revizija je ispitivala i saglasnost sa primjenljivim zakonima i funkcionisanje sistema internih kontrola.
- 1.2. Rukovodstvo Direkcije odgovorno je za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola. Naša odgovornost je izraziti mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonska osnova revizije sadržana je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo obavili u skladu sa revizionim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sistema internih kontrola kojima se osigurava poštivanje zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je na osnovu uzorka ispitivala značajne transakcije koje potkrepljuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih principa prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ocjenu značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, usaglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sistema internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Finansijski izvještaji Direkcije za 2004. godinu predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja i u skladu su sa zakonima i općeprihvaćenim računovodstvenim standardima osim za pozicije koje se odnose na sljedeće:

- **Nedovoljno pouzdan sistem internih kontrola u dijelu razgraničenja dužnosti u finansijskom poslovanju, ažurnosti evidentiranja poslovnih promjena, poštivanja rokova inventure imovine i izrade finansijskih izvještaja, kao i nedostataka u planiranju nacrta budžeta i praćenja izvršenja budžeta;**
- **Usaglašavanje naplaćenih prihoda od izdavanja dokumenata sa računima budžeta na koji se uplaćuju ovi prihodi nije još uvijek definisano i ustanovljeno kao metod koji dokazuje sveobuhvatnost evidentiranja ovih prihoda;**
- **Oprema Projekta CIPS nije realno iskazana u poslovnim knjigama Direkcije s obzirom na dio otpisa opreme koji nije trebao biti otpisan i neobračunatu amortizaciju opreme prema fazama aktiviranja odnosno stavljanja opreme u funkciju;**

II REVIZIONI IZVJEŠTAJ

1. Uvod

Direkcija posluje u sastavu Ministarstva civilnih poslova kao samostalna služba čija su prava i dužnosti utvrđena posebnim propisima. Direkcija za svoj rad odgovara ministru Civilnih poslova. Direkcija je osnovana Odlukom Vijeća ministara broj: 60/02 od 29.04.2002. godine. Zadatak Direkcije je implementacija Projekta CIPS koji obuhvata četiri segmenta u obradi podataka:

- Civilni registar (JMB, prebivalište, lične karte),
- Vozačke dozvole,
- Putne isprave,
- Registraciju vozila u BiH.

Direkcija ima direktora koji se imenuje za period do pune implementacije Projekta. Direkcija nakon implementacije Projekta prestaje sa radom.

2. Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju izvršio je reviziju Direkcije za 2003. godinu o čemu je sačinjen izvještaj o reviziji. Osvrtom na preporuke revizije date u navedenom izvještaju utvrđeno je da je Direkcija prihvatila određene preporuke revizije, a dio preporuka revizije nije implementiran ili je u fazi realizacije. Niže navodimo osvrt na prethodne preporuke revizije:

Realizovane preporuke:

- Direkcija je u septembru 2004. godine usvojila Pravilnik o procedurama stvaranja obaveza, materijalno-finansijskog poslovanja i mjerama racionalizacije troškova. Ovim pravilima utvrđene su interne procedure stvaranja obaveza, racionalizacija troškova reprezentacije, regulisana upotreba službenih vozila i privatnih vozila u službene svrhe, upotreba službenih telefona (fiksna i mobilna mreža), upotreba Interneta, naknada za odvojeni život i druga prava zaposlenih i angažovanih lica po ugovoru o djelu;
- Ustanovljeni su kontrolni postupci kojima se vrši provjera fakturisanih obaveza za zakup u odnosu na izdate dokumente i zakupljenu površinu prostora;
- Inventura osnovnih sredstava Projekta izvršen je na dan 31.12.2004. godine i stvarno stanje sredstava usklađeno je sa poslovnim knjigama Direkcije
(inventura osnovnih sredstava ima određenih nedostataka koji će biti komentarisani u narednim tačkama ovog izvještaja);
- Stvorene obaveze Direkcija evidentirane su u odgovarajućem vremenskom periodu
(tokom 2004. godine Direkcija nije ostvarila ažurnost evidentiranja stvorenih obaveza što je kao posljedicu ostavilo zakašnjenje u evidentiranju nastalih obaveza iz 2004. godine i zakašnjenje u izradi finansijskih izvještaja);
- Vezano za sagledavanje mogućnosti prelaska na određeni alternativni način povezivanja CIPS lokacija, Direkcija je nakon izvedene studije pristupila realizaciji Projekta povezivanja svojih lokacija antenskim putem što omogućava smanjenje troškova prijenosa podataka i povećanje kapaciteta prijenosa podataka.

Nerealizovane preporuke:

- Kriteriji kojima se tačno razgraničavaju pripadajući rashodi koji se izvršavaju na teret budžeta Direkcije od rashoda koji se izvršavaju na teret budžeta Projekta nisu utvrđeni kao pisane procedure u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora;
(tokom 2004. godine nije bilo izdataka iz Projekta koji ne pripadaju budžetu Projekta, osim što su planirana sredstva Projekta u iznosu od 70.000 KM restrukturisana na tekuće izdatke Direkcije);
- Preduslovi za automatsko praćenje i usaglašavanje stanja izvršenih i naplaćenih prihoda Projekta sa uplaćenim sredstvima na račune budžeta nisu još uvijek ispunjeni;
- Ugovori o angažovanju dodatnog osoblja u vezi poslova Projekta koji imaju privremeni karakter nisu u potpunosti definisani sa stanovišta vremena angažovanja i sveukupnih primanja;
- Planiranje nacrt budžeta ne vrši se na osnovu prethodno utvrđenih kriterija raspodjele rashoda koji se izvršavaju iz budžeta Direkcije;
- Konačan finansijski obračun Projekta koji treba prikazati sve prihode i rashode Projekta i tačku isplativosti Projekta nije urađen.

3. Sistem internih kontrola

Revizija je uočila određene slabosti sistema internih kontrola¹ u dijelu koji se odnosi na:

- Nedostatak određenih kontrolnih funkcija i razgraničenja dužnosti u dijelu finansijskog poslovanja Direkcije. Uzrok ovome može biti nedostatak zaposlenih na finansijskim poslovima i nemogućnost upravljanje finansijskim operacijama zbog nepostojanja informacionog sistema finansijskog upravljanja u Direkciji;
- Postupci usaglašavanja naplaćenih prihoda po osnovu izdavanja ličnih dokumenata sa računima budžeta nisu na odgovarajući način propisani;
- Neadekvatno planiranje prilikom donošenja nacrt budžeta koje ne sadrži određene analize i procjene potrebnih sredstava u odnosu na poslovne aktivnosti Direkcije;
- Procedure praćenja izvršenja budžeta nisu utvrđene;
- Rokova u vezi inventure imovine nisu poštovani (inventura završena 18.05.2005.);
- Rokova prilikom izrade i predaje finansijskih izvještaja za 2004. godinu također nisu ispunjeni zbog neažurnosti evidentiranja poslovnih promjena i nepoštivanja rokova za inventuru imovine (finansijski izvještaji predati 19.05.2005. godine);

Navedene slabosti sistema internih kontrola označavamo kao uzroke određenih nedostataka koje kao posljedice opisujemo u narednom dijelu našeg Izvještaja.

¹ Interne kontrole su jedinstven proces koji uvodi organizacija kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju tačnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i ekonomično, efikasno, i efektivno trošenje javnog novca, i zaštita imovine.

4. Nalazi i preporuke

4.1. Upravljanje i rukovođenje

Unutrašnja organizacija Direkcije predviđa 24 stalno zaposlena od čega je popunjeno 15 radnih mjesta, što znači da 9 radnih mjesta u Direkciji nije popunjeno. Direkcija ima ovlaštenja prema usvojenom pravilniku da angažuje određeni broj izvršilaca po ugovoru o djelu kao privremeni poslovi. Direkcija stalno povećava broj zaposlenih po ugovoru o djelu kako se vrši dalja implementacija Projekta, tako da je trenutno angažovano 85 zaposlenih po ovom osnovu. Ovakav nesklad između stalno zaposlenih i privremeno zaposlenih može imati uticaja na efikasnost rada Direkcije u narednom periodu i nedostatak određenih kontrolnih funkcija u dijelu finansijskog poslovanja. Ovo ima uticaja i na određenu pravilnost naknada angažovanih zaposlenih po ugovoru o djelu i njihovu dalju angažovanost s obzirom na karakter privremenosti. Nedostatak informacionog sistema finansijskog upravljanja u Direkciji (sistem postoji u Ministarstvu civilnih poslova koji opslužuju zaposleni Ministarstva) također ima uticaja na poslove praćenja svih finansijskih tokova i efikasnost finansijskog poslovanja Direkcije.

Direkcija do sada ispunjava predviđeni obim poslova, ali bez sistemskog rješenja radno pravnog statusa svih zaposlenih i dobivanja karaktera stalnosti, može u budućnosti doći do problema u daljoj implementaciji Projekta i funkcionisanja Projekta nakon toga.

Preporučujemo Direkciji da u narednom periodu riješi ovaj problem i da se preduzmu aktivnosti na donošenju Zakona o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka kojim se utemeljuje Glavni centar za obradu podataka i koji će sistemski riješiti problem organizacije i upravljanja. Također, smatramo da Direkcija treba imati informacioni sistem finansijskog upravljanja (ISFU) u sopstvenom vlasništvu zbog karaktera svoga poslovanja i efikasnog nadzora nad finansijskim operacijama.

Poslovne aktivnosti Direkcije nisu povezane sa planiranim utroškom sredstava u budžetu. Direkcija je izradila Plan aktivnosti za 2004. godinu i povezala to sa ostvarenjem planiranih aktivnosti koje su izvršene u 2004. godini. Međutim, ne postoji prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija i trezora o finansijskim aspektima programa rada². Planirane i izvršene aktivnosti Direkcije sadržane su u Programu rada i Izvještaju o radu Ministarstva civilnih poslova u čijem sastavu Direkcija posluje.

Izvještavanje Direkcije o izvršenim poslovnim aktivnostima i utrošenim sredstvima iz budžeta nije povezano. Direkcija saglasno propisima³, godišnje izvještaje podnosi odvojeno, posebno finansijski izvještaj koji se predaje Ministarstvu finansija i trezora, a posebno izvještaj o radu koji se podnosi Vijeću ministara. Prema našem mišljenju, ovakav način izvještavanja ne daje potpunu informaciju o poslovanju Direkcije s obzirom da poslovne aktivnosti nisu povezane sa utrošenim sredstvima.

Direkcija treba plan aktivnosti podnositi na usvajanje zajedno sa finansijskim planom. Također, mišljenja smo da treba izmijeniti metodologiju izvještavanja i sačinjavati jedinstvene godišnje izvještaje koji će sadržavati izvršene (i neizvršene) aktivnosti Direkcije tokom godine zajedno sa finansijskim izvještajima o izvršenju budžeta i finansijskoj poziciji Direkcije. Ovakvim načinom izvještavanja Direkcija bi prezentovala konkretne komparativne pokazatelje o realizovanim aktivnostima u odnosu na utrošena sredstva za izvršavanje tih aktivnosti.

² Odluka o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije uprave.

³ Zakon o izvršenju budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2004. godinu i Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine.

Napominjemo da realizacija ovih preporuka prevazilazi ovlaštenja Direkcije i da preporuke trebaju biti ostvarene u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora i Vijećem ministara.

4.2. Prihodi od izdavanja dokumenata

Direkcija ne vrši redovno usaglašavanje prihoda od izdatih ličnih dokumenata upoređivanjem broja izdatih dokumenata sa ostvarenim prihodima koji su naplaćeni u korist budžeta. Kako bi se spomenuta finansijska kontrola ustanovila neophodno je uspostaviti link Direkcije CIPS-a sa ISFU sistemom, putem kojeg se sva sredstva prikupljaju i evidentiraju, a vodeći računa o zaštiti podataka. S obzirom da oba sistema koriste istu Oracle platformu, postoje tehnički preduslovi za međusobnu interakciju ovih sistema, te bi stoga trebalo da pristupiti pronalasku tehničkih rješenja međusobnog povezivanja i korištenja potrebnih zajedničkih informacija u svrhu boljeg praćenja prihoda i rashoda Projekta. Ovo povezivanje bilo bi korisno i kod ostalih institucija koje koriste podatke civilnog registra ili ISFU sistema, kako bi se poslovni procesi koji su povezani kroz više institucija posmatrali kao cjelina i nad njima vršio bolji nadzor i kontrola. Direkcija CIPS-a kao stručno tijelo trebala bi biti inicijator i nosilac ovih procesa, s obzirom da raspolaže tehničkom opremljenošću i stručnim kadrovima. Ova preporuka Direkciji bila je data u našem Izvještaju o reviziji za 2003. godinu. Preporuka nije implementirana do kraja 2004. godine.

Preporučujemo Direkciji da osigura preduslove za automatsko praćenje i usaglašavanje stanja izvršenih i naplaćenih prihoda Projekta, te uspostavi procedure praćenja finansijskog stanja naplaćenih prihoda Projekta i redovnog izvještavanja menadžmenta, kako bi se uspostavila bolja finansijska i organizaciona kontrola.

4.3. Planiranje i izvršenje budžeta

Odobreni budžet Direkcije za 2004. godinu iznosi **11.956.120 KM**. Povećanje odobrenog budžeta tokom godine izvršeno je na osnovu povlačenja sredstava iz tekućih budžetskih rezervi za nabavku opreme u iznosu od 49.750 KM i preraspodjele planiranih sredstava iz Projekta CIPS u iznosu od 70.000 KM, tako da konačno odobreni budžet Direkcije za 2004. godinu iznosi **12.075.870 KM**.

Realizacija budžeta izvršena je za tekuće izdatke, kapitalne izdatke i finansiranje programa održavanja i štampanja pasoša u ukupnom iznosu od **12.053.757 KM**, što je manje od raspoloživog budžeta za **22.113 KM**, ili što predstavlja **99%** ostvarenja budžeta.

Pregled izvršenja budžeta Direkcije za 2004. godinu prikazujemo u narednoj tabeli:

PREGLED IZVRŠENJA BUDŽETA ZA 2004. godinu

Tabela br. 1.

Iznosi u KM

Red. br.	Vrsta rashoda	Budžet za 2004.god	Promjena strukture Budžeta 10.08.2004	Promjena strukture Budžeta 13.01.2005	Promjena strukture Budžeta 05.04.2005	Tekuće rezerve Budžeta 25.03.2004	Ukupno odobreni Budžet (3 do 7)	Izvršenje budžeta za 2004.	Odstupanje (8-9)	Indeks (9/8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	Tekući izdaci	10.856.120	0	0	321.000	0	11.177.120	11.155.109	22.011	99
1	Plaće zaposlenih	359.200	- 126.481	+ 4.000	- 2.000	0	234.719	234.652	67	99
2	Naknade troškova zaposlenih	116.920	- 13.936	- 24.000	- 6.000	0	72.984	72.872	112	99
3	Putni troškovi	140.000	+ 32.000	0	- 26.000	0	146.000	145.980	20	99
4	Izdaci za energiju	30.000	+ 18.000	- 10.000	- 8.600	0	29.400	29.392	8	99
5	Izdaci za komunalne usluge	500.000	+278.672	+ 150.000	- 6.800	0	921.872	921.803	69	99
6	Nabavka materijala	500.000	+ 324.340	+ 80.000	- 7.300	0	897.040	897.015	25	99
7	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	150.000	0	- 40.000	- 63.500	0	46.500	46.488	12	99
8	Unajmljivanje imovine i opreme	7.100.000	+ 293.910	+ 40.000	+ 516.750	0	7.950.660	7.929.872	20.788	99
9	Izdaci za tekuće održavanje	1.000.000	- 829.929	- 10.000	- 56.000	0	104.071	103.188	883	99
10	Izdaci za osiguranje	10.000	0	0	- 2.750	0	7.250	7.249	1	99
11	Ugovorene usluge	950.000	+ 23.424	- 190.000	- 16.800	0	766.624	766.598	26	99
II	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III	Kapitalni izdaci	0	0	0	0	49.750	49.750	49.750	0	100
1	Nabavka građevina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Nabavka opreme	0	0	0	0	49.750	49.750	49.750	0	100
3	Nabavka ostalih staln. sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV	Programi posebne namjene	1.100.000	0	0	- 251.000	0	849.000	848.898	102	99
1.	Sistem održavanja i štampanja pasoša	1.000.000	0	0	- 251.000	0	849.000	848.898	102	99
V	SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	11.956.120	0	0	70.000	49.750	12.075.870	12.053.757	22.113	99
VI	Projekat CIPS *	5.600.000	0	0	- 70.000	0	5.530.000	5.496.693	33.307	99
VII	SVEGA (V + VI)	17.556.120	0	0	0	0	17.605.870	17.550.450	55.420	99
VII	Broj zaposlenih **	24	-	-	-	-	24	15	9	63

** budžet je planiran bez procjene broja zaposlenih po ugovoru o djelu čiji se rashodi izvršavaju na teret ugovorenih usluga. Broj zaposlenih po ovom osnovu sa 31.12.2004. godine iznosio je 82, a sa datumom završetka revizije 85 (porast broja zaposlenih je vezan za postepenu implementaciju projekta CIPS).

Prilikom izrade nacrt budžeta Direkcija nije polazila od analize postojeće raspodjele sredstava, analitičke procjene potrebnih sredstava po stavkama, plana nabavki kapitalnih sredstava i planirane strukture izdataka za troškove sistema održavanja i štampanja pasoša. Primjer nepreciznog planiranja predstavljaju izdaci za tekuće održavanje koji su planirani 1.000.000 KM, a ostvareni u iznosu 103.188 KM i koji su najvećim dijelom služili za preraspodjelu unutar pojedinih stavki budžeta. Predloženi nacrt budžeta Direkcije ukupno je iznosio 13.254.715 KM, što je moglo biti dovoljno za konačno izvršenje budžeta Direkcije. Međutim, Ministarstvo finansija i trezora je umanjilo predloženi nacrt budžeta Direkcije za 1.298.595 KM bez određene korespondencije i usaglašavanja prijedloga.

Direkcija objektivno ima poteškoća u vezi procjene rashoda zbog kompleksnosti ukupnog Projekta koji je dislociran i zbog procjene nivoa implementacije i uopće procjene broja izdatih ličnih dokumenata, što sve treba uzeti u obzir kada se radi projekcija budžeta. Na osnovu svega, odobreni budžet Direkcije ne prikazuje realnu projekciju događaja u 2004. godini i kao posljedica svega budžet je realizovan u gotovo 100% iznosu pomoću tri preraspodjele unutar budžetskih stavki (posljednja preraspodjela izvršena je tek 05.04.2005. godine kao posljedica neažurnosti evidentiranja nastalih obaveza za zakup od poštanskih operatera u iznosu od 511.080 KM). Karakteristično je da je preraspodjela sredstava izvršena sa Programa posebnih namjena namijenjenih sistemu održavanja i štampanja pasoša i sa sredstava Projekta koji ne predstavljaju kalkulatívni dio budžeta Direkcije, već egzistiraju kao posebna stavka u budžetu BiH. Ovim preraspodjelom nisu poštovani principi restrukturiranja kojima je predviđena preraspodjela samo u dijelu tekućih izdataka.

Direkcija treba donijeti detaljne procedure izrade i usvajanja nacrtá budžeta uzimajući u obzir analize i procjene potrebnih sredstava, kapitalnih ulaganja i dinamiku implementacije Projekta. Potrebno je u komunikaciji sa Ministarstvom finansija i trezora usaglasiti prijedlog budžeta i njegovu preraspodjelu unutar pojedinih stavki. Također, budžet treba biti povezan sa planiranim aktivnostima Direkcije. Time bi se osigurale realne procjene potrebnih sredstava što bi omogućilo efikasno izvršavanje svih propisanih poslovnih aktivnosti.

4.4. Rashodi

Revizija je pregledala rashode Direkcije koji su izvršeni u 2004. godini i konstatovala sljedeće nepravilnosti:

- Za nabavke auto guma (3.809 KM) dokumentacija ne zadrži otpremnice ili zapisnike koji dokazuju za koja vozila su nabavljene navedene auto gume. Nedostatak pravdajuće dokumentacije može imati uticaja na namjensko korištenje sredstava budžeta;
- Naručivanje roba putem izdavanja narudžbenica nije uređeno (knjiga narudžbi nije ažurna, izdavanje narudžbenica pod istim brojevima, izdavanje bjanko narudžbenica itd.), što također može imati uticaja na ispravnost korištenja sredstava;
- Ne osporavajući pravo na isplate stimulacija zaposlenima koje se redovno izvršavaju za određeni broj zaposlenih, mišljenja smo da treba dodatno obrazložiti koje poslove zaposleni obavljaju pored svog redovnog posla i kakvi su efekti poslovanja po tom osnovu ostvareni u sektorima u kojima nedostaje zaposlenih. Ovo treba urediti pravilima koji će precizirati uslove za isplate stimulacija po osnovu prekovremenog rada i dodatnog angažovanja;
- Naknade za troškove smještaja (22.900 KM) treba realizovati uplatama na račune zakupodavca sa priloženom pravdajućom dokumentacijom (ugovori zaključeni u ime Direkcije, prijave kod poreske uprave) kao dokaz vjerodostojnosti isplata za ove namjene. Direkcija mora izvršavati uplate pripadajućih poreskih obaveza po ovom osnovu prema poreskim propisima entiteta;
- Isplate naknada po ugovorima o djelu (681.816 KM) treba urediti na način da se ugovorima definišu cjelokupna primanja po ovom osnovu koja se sada parcijalno isplaćuju istim zaposlenicima po više osnova (naknada, stimulacija, smještaj, dnevnice za prijevoz, troškovi telefona, troškovi goriva). Pored toga, pojavljuju se zaposleni koji su angažovani istovremeno na dva projekta za koju primaju dvostruku naknadu;

Preporučujemo Direkciji da razmotri navedene primjedbe i preduzme mjere na njihovom otklanjanju u narednom periodu.

4.5. Stalna sredstva Projekta

Postepena implementacija Projekta CIPS vršena je nabavkom opreme od firme Siemens i traje od 2002. godine do danas. Oprema je ranije vođena kao investicija u toku, iako je oprema stvarno bila stavljena u funkciju putem fazne implementacije Projekta i trebala je biti aktivirana stavljanjem opreme u funkciju. Ovo je sve uzrokovalo odgađanje inventure nabavljene opreme Projekta i usklađivanja stvarnog stanja sa poslovnim knjigama. Također, propuštene su radnje kojima je trebalo izvršiti obračun amortizacije nakon postepenog (faznog) aktiviranja opreme.

Direkcija je tek početkom 2005. godine izvršila inventuru opreme Projekta koja je u poslovnim knjigama sa stanjem 31.12.2004. godine prije usklađivanja sa inventurom imala vrijednost 33.214.623 KM. Nakon izvršene inventure izvršeno je usklađivanje stvarnog stanja po inventuri sa poslovnim knjigama tako što je 13.329.358 KM otpisano (isknjiženo) iz poslovnih knjiga i istovremeno izvršen i obračun amortizacije za 2004. godinu u iznosu od 3.493.620 KM, tako da sadašnja vrijednost Projekta sa 31.12.2004. godine iznosi 16.391.645 KM.

Usklađivanje stvarnog stanja opreme sa poslovnim knjigama u kojima su prikazane ukupne fakture Siemens za nabavljenu opremu i ostalo izvršeno je na sljedeći način:

Odlukom o otpisu opreme i troškova instalacije izvršen je uvid u fakture i ugovor sa firmom Siemens i konstatovano da sljedeće stavke treba otpisati i isknjižiti sa opreme s obzirom da se iste ne smatraju opremom, i to:

- Utrošene (iskorištene) obrasce ličnih karata, vozačkih dozvola i ličnih karata za strance u vrijednosti 6.951.028 KM,
- Utrošene transportne kutije, zaštitni pečati i pakovanje za transport u iznosu od 276.364 KM,
- Licenca, TKO, i vrijednost servisa u iznosu 4.020.668 KM,
- Instalacija i preventivno održavanje opreme za personalizaciju dokumenata u iznosu od 2.081.298 KM.

Ukupno je 13.329.358 KM predloženo za otpis i isknjiženo sa vrijednosti opreme.

Preporučujemo Direkciji da kod prve stavke (obrazaca) formira naturalnu evidenciju utroška i stanja neutrošenih kartica u Centru za personalizaciju podataka i periodično usaglašava navedene evidencije sa vrijednostima iskazanim u poslovnim knjigama Direkcije.

Mišljenja smo da treću i četvrtu stavku koje su otpisane nije trebalo otpisivati i isknjižavati sa vrijednosti opreme. Radi o licencama za opremu, servisnim uslugama i instalisanju opreme i održavanju što sve predstavlja kalkulatívni dio nabavne vrijednosti opreme Projekta u fazi implementacije. Licence su trebale prikazati u poslovnim knjigama pod stalnim nematerijalnim sredstvima, a ostalo procentualno rasporediti na instalisanu opremu korištenjem vrijednosnih parametara.

Po tom osnovu, Direkcija je podcijenila nabavnu vrijednost opreme i izvore sredstava Projekta za 6.101.966 KM. Pored toga, sadašnja vrijednost opreme Projekta i izvora sredstava Projekta precijenjena je za neutvrđeni iznos po osnovu toga što nije obračunata amortizacija opreme po fazama počev od 2002. godine do danas kako je vršeno i fazno aktiviranje opreme odnosno stavljanje opreme u funkciju.

Preporučujemo Direkciji da ponovo analizira sporni dio otpisa opreme i nakon toga izvrši korekciju nabavne vrijednosti opreme Projekta. Također, potrebno je izvršiti obračun amortizacije opreme po fazama aktiviranja opreme kao bi sadašnja vrijednost opreme bila realno iskazana.

4.6. Programi posebne namjene

Realizacija programa posebnih namjena bila je planirana za uvođenje novog sistema održavanja i štampanja pasoša. Realizacija troškova ovog programa odnosi se na nabavku nove opreme (144.007 KM), izdatke po osnovu ugovora o djelu za iste zaposlene koji rade i na Projektu (268.667 KM) i ostale tekuće izdatke Projekta (436.326 KM). Sadašnja vrijednost opreme programa održavanja i štampanja pasoša nakon isknjižavanja stare opreme za pasoše iznosi 605.446 KM.

Uvođenjem nove opreme otvara se problem dotadašnje stare opreme koja je služila za štampanje pasoša na lokacijama MUP-a entiteta. Prema zapisniku komisije za inventuru, navedena oprema nalazi se van upotrebe i ista je predložena za otpis u ukupnoj vrijednosti od 479.135 KM. U obrazloženju odluke navodi se da je oprema amortizovana, većinom tehnički neispravna i softverski nekompatibilna sa novim sistemom personalizacije pasoških knjižica.

Navedena oprema nije prethodne godine bila evidentirana u poslovnim knjigama Projekta na dan 31.12.2003. godine već je u 2004. godini unesena kao početno stanje 01.01.2004. godine.

Preporučujemo Direkciji da s obzirom na eventualnu značajnost stare opreme komisijski utvrdi način raspolaganja opremom koja više nije u funkciji štampanja pasoških knjižica.

4.7. Informacioni sistem

Revizijom internih kontrola ustanovljeno je da ne postoje procedure koje opisuju pravila ponašanja u slučaju nastupanja 'više sile' koja može uzrokovati pad sistema.

Preporučujemo Direkciji da zbog važnosti podataka koji se nalaze u sistemu Projekta CIPS donese procedure u slučaju katastrofa i pada sistema, te osigura uslove testiranja sistema i vraćanja podataka u prvobitno stanje što treba vršiti najmanje jednom u toku godine.

5. KORESPONDENCIJA SA KLIJENTOM

Direkciji je dana 12.07.2005. godine uručen Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji za 2004. godinu na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. Direkcija nije u ostavljenom roku dostavila odgovor, što znači da nema primjedbi na naš Izvještaj o reviziji.

6. Rezime

Tokom obavljanja svog mandata revizija je uočila određene slabosti sistema internih kontrola u dijelu koji se odnosi na nedostatak određenih kontrolnih funkcija i razgraničenja dužnosti u dijelu finansijskog poslovanja Direkcije, neusaglašavanje naplaćenih prihoda po osnovu izdavanja ličnih dokumenata sa računima budžeta, neadekvatno planiranje prilikom donošenja nacrt budžeta koje ne sadrži određene analize i procjene potrebnih sredstava u korelaciji sa poslovnim aktivnostima Direkcije, nedostatak procedura praćenja izvršenja budžeta, nepoštivanje rokova u vezi inventure imovine i nepoštivanje rokova prilikom izrade i predaje finansijskih izvještaja za 2004. godinu;

Konstatovane su i određene slabosti u realizaciji pojedinih rashoda Direkcije kao i nedostaci prilikom obavljene inventure opreme Projekta i usklađivanja stvarnog stanja opreme sa poslovnim knjigama Projekta.

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Samir Mušović

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Dragan Kulina